Ғарышқа - 50 жыл

12 сәуір - Ғарышкерлер күні

Юрий Гагарин адамзат баласындағы тұңғыш ғарышкер

1961 жылы 12-сәуірде Юрий Гагарин «Восток» кемесімен ғарышқа ұшты

Ғарышқа 50 жыл

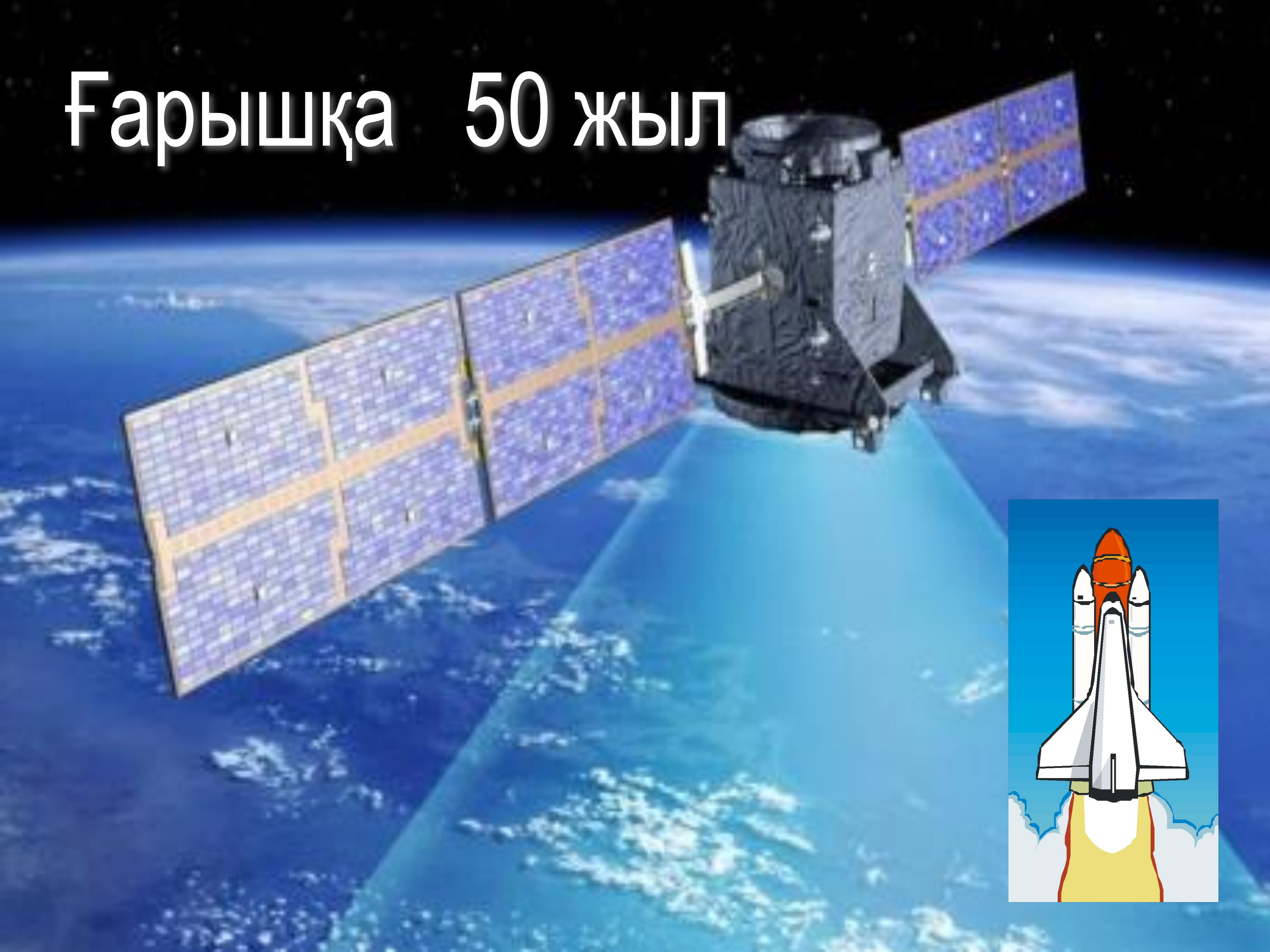

Ғарышкер ит - ЛАЙКА

- ***Лайка — ғарышқа*** *сапар шеккен әлемдегі тұңғыш тіршілік иесі.*
- ***1957 жылдың 3-қарашасында*** *ғарышқа салмағы* ***алты келі, жасы*** *екі жастан асқан Лайканы* ***«Спутник-2» ғарыш*** *кемесімен ғарышқа аттандырып жіберді. Ғарыш кемесі ұшырылғаннан кейін, шамамен, 5-7 сағаттан соң Лайка ғарыштағы температураның күрт артуы мен стресстің салдарынан өледі. Сынақты ұйымдастырушылар о бастан-ақ Лайканың жерге қайтуын күткен жоқ. Олардың жоспарлауынша Лайка ғарышта бір аптаға жуық уақыт өмір сүруі керек болатын.*
- *Кеңес Одағының ғалымдары Лайкамен бірге тағы екі итті жаттықтарған болатын. Олар: Белка мен Стрелка. Осынау үлкен сынақты іске асыру үшін Лайканың ұшырылуынан біраз жылдар алдын арнайы коммисия құрылып нақты шараларды анықтап отырды.*
- *Кеңестік ғалымдар ғарышқа иттерді жіберген болсан, өз кезегінде, АҚШ ғалымдары сынақ жасау үшін шимпанзелерді пайдаланды.*
- *Аты әлемге тарап, атаққа кенелген Лайканың құрметіне әндер жазылып, сигарет шығарылды. Тіпті, топтарының атын өзгерткен әншілер де болды. Ғарыш күніне орайластырылып әр түрлі ашықхаттар әзірленді.*

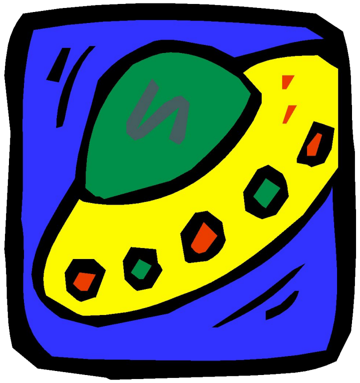

МИР

Әубәкіров Тоқтар Оңғарбайұлы – Қазақстанның тұңғыш ғарышкер ұшқышы

ҚАЗАҚСТАН
ҒАРЫШ САПАРЫ

1946 ж маусымның 27-інде Қарағанды облысы, Қарқаралы ауданы, «1-інші май» ұжымшарында дүниеге келген, қазақ. Жоғары білімді. Техника ғылымдарының докторы, профессор, академик, авиация генерал-майоры.

1991ж 2 қазанда Байқоңыр ғарыш алаңынан "Союз ТМ - 12" ғарыш кемесімен ұшып, " Мир" орбиталдық комплексінеде өзге ғарышкерлермен бірге сегіз тәулік бойы ғылыми зерттеу жұмыстарын жүргізіді.

Тоқтар Әубәкіров зерттеуші ғарышкер есебінде, Александр Волков және австрия ғарышкері Франц Фибек, «Союз ТМ-13» ғарыш кемесімен ғарышқа ұшуға кірісті. Апта бойы «Мир» орбиталды кешенінде жұмыс істеді. 1991ж қазанның 10-ында ғарыш кемесімен жерге қайтып қонды. Ғарышта өтеген мерзімі — 7 күн 22 сағат 13 минут.

Тоқтар Әубәкіров — мәжілісмен

- ҚазақстанҚазақстанның: «Халық Қаһарманы» атағы
- «Қазақстанның ғарышкер-ұшқышы» атағы
- «Отан» ордені (1995)
- Кеңес Одағының:
- «Знак Почета» (Құрмет Белгісі) ордені (1987)
- «Герой Советского Союза» (Кеңес Одағының Ері) атағы (1988),
- «Золотая Звезда» (Алтын Жұлдыз) медалі (1988)
- «Ленин» ордені (1988),
- «Заслуженный Летчик-испытатель СССР» (КСРО еңбегі сіңірген сынаушы ұшқыш) (1990)
- «Летчик-космонавт СССР» (КСРО ғарышкер-ұшқышы) (1991)
- «Октябрьская революция» (Қазан революциясы) ордені (1991)
- Ресейдің:
- «Золотая Звезда» (Алтын Жұлдыз) медалі (1995)
- Аустрия Республикасының:
- «Алтын Крест» ордені 1988)
- «Алтын Крест» ордені (1993)

Ғарышкер - Талғат Мұсабаев Амангелдіұлы

- Қазақтың қара баласы Талғат Мұсабаев ғарышқа қасиетті Құран кітапты, туған жердің бір уыс топырағын, көк байрақты ала ұшқан.
- 19941994 ж. ғарыш1994 ж. ғарышқа 1-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-191994 ж. ғарышқа 1-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-19) 126 күн ғарышта өткізген.
- 19981998 ж. ғарыш1998 ж. ғарышқа 2-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-271998 ж. ғарышқа 2-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-27) 208 күн ғарышта өткізген. Гиннестің үздік табыстар кітәбінде бір айдың ішінде 5 рет не бары 30 сағат 8 минөт ұзақтығымен ашық ғарышқа шыққанны жазылып алынған.
- Ұшқанда американ ғарышкері Л. Эйартс пен ресей ғарышкері (шуваш ұлтынының өкілі) Николай Бударинмен бірге.
- Қонғанда ресей ғарышкерлері Николай Бадурин мен Юрий Батуринмен бірге.
- 20012001 ж. ғарыш2001 ж. ғарышқа 3-ші рет ұшқанда (Союз ТМ-322001 ж.

Марапаттары:

Союз ТМ-32 экипажы –
Деннис Тито (Dennis Tito),
Талғат Мұсабаев, Юрий Батурин

Қазақстан Республикасы

- «Халық Қаһарманы» атағы (1995)
- «Қазақстанның ғарышкер ұшқышы» атағы (1995)
- «Отан» ордені (1998)
- «Барыс» 1-ші дәрежелі ордені
- «Астана» медалі (1999)
- Ресей Федерациясы:
- «Дружба народов» ордені (1991)
- «Герой Российской Федерации» атағы (1994)
- «Лётчик-Космонавт РФ» (1994)
- «За заслуги перед Отечеством» 3-ші дәрежелі ордені (1998)
- «За заслуги перед Отечеством» 2-ші дәрежелі ордені
- Аустрия Республикасы:
- Аустрия Республикасының ордені
- Америка Құрама Штаттары:
- «Ғарышқа ұшқан үшін» NASA медалі (1998)

Елбасы Н.Назарбаевпен бірге

В.И. Пацаев
В.А. Шаталов
В. Жәнібеков
В.А. Степанович

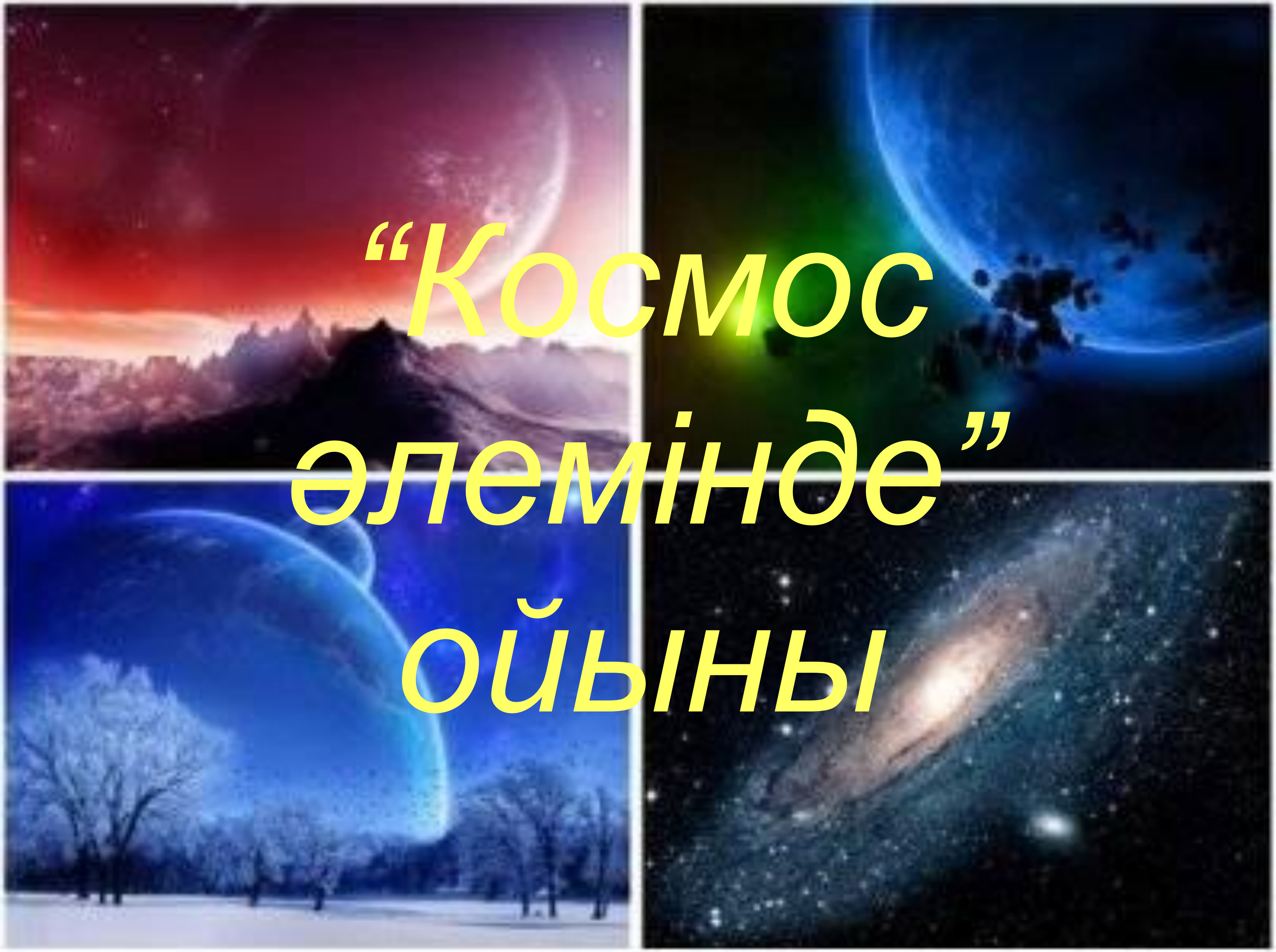
“Космос
әлемінде”
ойыны

Алғашқы ғарышқа ұшу ұзақтығы қанша уақытқа созылды?

108 минут

Таңғы немесе кешкі жарық жұлдыз қандай планетаның аты?

Шолпан - Венера

Музыкалы сұрақ:
«Жұлдыз» деген сөзі бар қандай өлең жолын білесіз?

Екі жұлдыз, екі жарық көктегі,
Төбемізден тұрып алды кетпеді.

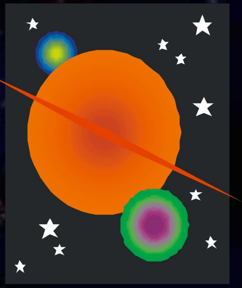

Ғарышқа адамзат ұшқанға дейін не жіберді, аттарын білесіңдер ме?

Иттер: Лайка, Белка, Стрелка, Пчелка, Мушка, Звездочка, Чернушка, Уголек, Ветерок - 9

Ғарышқа ұшатын ракеталар біздің облысымыздағы қай ғарыш айлағынан ұшырылады?

Байқоңыр

Әйелдер арасынан 1963 жылы алғашқы рет ғарышқа кім ұшты?
Валентина Терешкова

Космос корабльдерінде тамақтар қайда сақталады?
Тюбиктерде

Ғарышкерге
дене жаттығулары үшін
гантельдер керек пе?

Жоқ, өйткені космоста олар өз салмақтарын жоғалтады

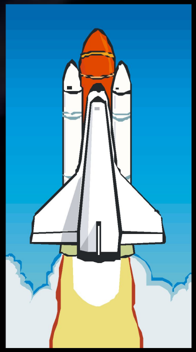

Ғарышка ұшу кезінде космонавт киетін киім қалай аталады
Скафандр

Ғарышкер болғысы келетіндерге!

Барлығы да армандаудан басталатыныын ұмытпаңдар.

Армандаудан қорықпаңдар!

Жалқаулыққа салынбаңдар!